

DEGENFORGALOM • TURISTASÁG

A lillafüredi Szent István-barlang

Irta: Kadic Ottokár dr.

A Bükkhegység természeti emlékei közé elsősorban a barlangok tartoznak, amelyek tudományos jelentőségükkel fogva immár az egész világ előtt ismertté váltak. Az Anna-barlang után a miskolci erdőigazgatóság új vezetője, *Hepke Arthur* erdőigazgató, sokféle egyéb fontos terve körébe a Szent István-barlang rendezését is az elsők közé tette, a feltáró munkálatok folytatását a földművelésügyi miniszternél kieszközölte.

A lillafüredi Kálvária kápolna fölött nyíló barlang akkor lett ismeretessé, amikor véletlenül kutya esett bele és napokig tartó vonítással figyelmessé tette az arra járó lakosságot a barlang létezésére. Mikor azután 1913-ban a Szeletában folyó ásatásaim során a többi bükkvidéki barlang kutatására is áttértem, a lillafüredi „Kutya-barlang”-ra is sor került.

Ezután következett a m. kir. erdőkinestárnak néhány év előtt végbement feltáró munkája. Így találták meg azokat a szép üregeket, amelyek a mai nagybarlangot képezik. Mikor végül kiűnt, hogy a barlang elsőrangú természeti látványosság, az erdőkinestár az autóról 52 méter hosszú altárót hajtatott a barlangba.

A Szent István-barlang Lillafüred nyaralótelep területén, a Palota- és Lilla-szálló közötti Kálvária-kápolna alatt, közvetlenül az autót mellett nyílik. Szépen kiépített boltíves bejárata 52 méter altáróban folytatódik, amely a barlang első természetes üregébe, a fentebb említett magas csarnokba vezet. A csarnok északi részében simára csiszolt kivájásokat, apró csatornákat és más legömbölyített képződményeket pillantottunk meg. Ezeket a folyóvíz örvénylő mozgása vágta ki, ami amellet tanuskodik, hogy az egykori barlangi pataknak itt volt a lefolyása. Kapaszkodni kell, hogy a barlang második nagy üregébe, egy 18 méter hosszú hatalmas haránthasadékba jussunk. A bányamészes pislogó világítása mellett szinte elérhetetlennek látszó magasságba nyulnak a hamvasszürke, téglavörös és hófehér cseppkőalakulatok, vizeszerűen egymásföle helyezkedve. Bámulva világítjuk meg az egyes formációk csodálatos alakjait.

Ebből a hasadékból többméteres függőleges létrán leereszkedve alig 1 méter alacsony, sáros járaton kell végigvergődnünk, hogy azután agyagos kúrtón kimászva tágasabb helyre jussunk. Terjedelmes kőfüllejtős aljáról számos stalagmit fogad bennünket, a mennyezetről pedig hosszú vonalon nehéz stalaktitkárpit csüng a látogató fölött. Innen kis lejtőn felkapaszkodva a barlang leghatalmasabb üregébe, egy 20 méter hosszú, 5 méter széles és igen magas kupolás csarnokba érünk. Úgy ennek, mint a többi csarnokszerű üregeknek a magasságát mindeddig nem tudtuk lemérni, becslésünk

szerint ezek az üregek a 20, 30 sőt talán a 40 méter magasságot is elérik. Ebbe a hatalmas üregbe lépve meghatottságunk első pillanataiban azt sem tudjuk, hogy tekintetünkkel hol állunk meg, mert amerre csak nézünk, mindenütt szebbnél-szebb cseppkőalakulatokat látunk. Egy kis tétovázás után végre a csarnok északi falai előtt állunk meg, amelyet a magas mennyezettől kezdve lefelé egészen a fal aljáig és annak teljes szélességében kővált vizesítésre emlékeztető cseppkő fedi. *Oly megkapó, hatalmas cseppkőlerakódás ez, amilyen hasonlót más ismert európai barlangokban sem találunk.* A csarnok egyéb részeiben lerakódott pompás cseppkőcsoportok e felséges látvány mellett szinte eltörpülnek, pedig ezek is olyan gyönyörűek, hogy mindegyike egymagában is látványosság számba megy. Innen a csarnoknak végső cseppkövekkel díszített falára támasztott két falétrán kell felmászunk erkélyszerű magaslatra, ahonnan azután a fal tulsó oldalán leereszkedve a barlangnak legszebb részébe, a cseppkőképződményekben leggazdagabb szakaszába érünk. Az egyes cseppkőalakulatok, nevezetesen a stalaktitok, stalagmitok, cseppkőoszlopok, lecsüngő kárpitok és falbekérgesések itt olyan dusak, szépek és változatosak, színezésben pedig olyan pompásak, hogy ezeket tollal leírni, vagy ecsettel lefesteni nem lehet.

Ebből a cseppkövekben gazdag kettős teremből ismét hosszabb folyosón először lefelé megyünk, azután csavaros kúrtón fölfelé kapaszkodva a barlang utolsó nagyszerű, magas kupolászerű csarnokába jutunk. Cseppkőképződményekben ez a hatalmas üreg is bővelkedik, ezek változatos alakban és színben, különösen a magas mennyezeten fejlődtek. Ebből a csarnokból délnyugatra, szűk szabálytalan folyosón végigmenve a barlang végső részéhez, egy a mélységbe nyúló lejtős aknához jutunk, amelynek alját *mécsesünkkel bevilágítva nem is láthatjuk.* A bedobott kő hosszantartó gurulás után nagy esobbanással vízbe esik. Itt nagyobb kiterjedésű tónak a létezésére lehetett következtetni, ez évi kutatásaink folyamán azonban drótkötélhágcsók segítségével ebbe a lejtős aknába is ereszkedtünk s megállapítottuk, hogy az akna 55 méter mély s ennek alját 15 méter magasságig karsztvíz tölti ki. A víznek vízszintes kiterjedése egészen csekély, nagyobb kiterjedésű tószzerű vízmedence eszerint a barlangban nincs.

Előzetes méréseink szerint az eddig feltárt üregek teljes hosz-

szusága körülbelül 300 métert tesz ki. Hatalmas üregeinél, kiváló szépségű és teljesen érintetlen, dus cseppkőképződményeinél fogva ez a barlang a Bükknek legnagyobb és legszebb ürege. — Ezért csonka hazánk egyik legkiválóbb természeti emlékei közé tartozik. A rendezés első feladata, hogy a szűk járatokat kibővítsse, a termék talaját kiegyenlítse, a meredekebb járatokat lépcsőkkel és korlátokkal ellássa s végül az egész barlangot kivilágítsa. Ez a munka most folyik s remélhetőleg augusztus hó 20-ig, Szent István napjáig elkészül.

A Magyar Turista Egyesület

Péntek.

BUDAPEST. 15: Az Országos Postászenekar hangversenye. — 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 11.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat. Vizállásjelentés magyarul és németül. 12: Déli harangszó az Egyetemi templomból, időjárásjelentés. 12.05: Hangverseny. Közreműködik Taksonyi Piroska (ének) és Vincze László (gordonka). Zongorán kísér Polgár Tibor. 12.25: Hírek. 12.35: A hangverseny folytatása. 1: Időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 2.45: Hírek, élelmiszerárak, piaci árak, árfolyámhírek. 4.10: „Üveg-ből készült épületek”. Knapp Oszkár dr. előadása. 4.45: Időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés, hírek. 5: Siklóssy Pál dr. novellája: „Vigasztalás”. Felolvassa a szerző. 5.30: A m. kir. Mária Terézia 1. honvédegyezred zenekarának hangversenye az Erzsébet-téri kioszkból. 6.45: „Miért szép város Budapest”. Jeszenszky Sándor előadása. 7.15: Magyar dalok. Előadja Relle Gabriella Bura Sándor és cigányzenekarának kíséretével. — 8.15: Színműelőadás a Studióból. „Szerelmi házasság”. Vigjáték 5 részben. Irta Vándor Kálmán. — Rendező Kiss Ferenc. Utána kb. 10: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek, ügétőversenyeredmények. — Majd: Gramofonhangverseny. — 11: Farkas Jenő és cigányzenekarának hangversenye a Spolarich-kávéházból.

BÉCS. 9.20: Időjárás, piaci árak. 10.05: Vizállás. 11.30: Tarka gramofonlemez. 12.30: Időjelzés, időjárás, műsorbemondás. 12.40—2: Olasz operaszínek gramofonon. 3.30: Időjelzés, időjárás, tőzsde. — 3.50: Gyakorlati háztartási tanácsok. 4: Cerda-zenekar. 5.25: A klasszikus bécsi nő, sorozat Pichler Karoline nevezetessége című könyvéből. 5.55: Utazás és idegenforgalmi hírek. 6.10: Az ember-sport heti hirei. 6.25: Látogatás a keletporoszországi Palmicken borostyánkőbányájában. 6.50: A gyalogos beszél a gépjárművezetőnek. Tízperces illemtan mindkettőjüknek. 7: A Dachstein tájéka az idők változásában. 7.25: Időjelzés, időjárás, sport, műsorbemondás. — 7.35: Salmansdorfról. 8: Katscher: Az álomexpress című há-

diósgyőri osztályának magas társai kirándulása közbejött akadályok miatt szeptember 5—9-ig lesz megtartva. A program is megváltozik, mert csak ötnapos lesz és könnyebb turákat iktatnak be, hogy a kevésbé jó gyakorlók is résztvehessenek a kiránduláson. Végleges programot a jövő heti rovatunkban közöljük. Jelentkezési határidő aug. 25. Jelentkezés Erdey Gyula egyleti titkárnál, telefon 40.

A MTE diósgyőri osztálya f. hó 15. és 16-án kétnapos kirándulást rendez Bánkútra és környékére. Indulás szombat reggel a fél 7 órás erdei vasutal. Vezető: Dörner Sándor.

romfelvonásos és egy előjátékos operettje. 11: Régebbi tánczene gramofonon.

POZSONY. 11.30, 12.05, 5: Gramofon. 6: Magyar óra. 7: Prága.

PRÁGA. 11.30, 12, 2.10: Gramofon. 2.30: Délutáni zene. 5.10—6.15: Gramofon. 6.30: Német előadások. 7.30: Ária-est. 7.55: Tarka óra. 9: Csellójáték. 9.30: Zongorajáték.

RÓMA. 5.30: Hegedűjáték. 8.10: Gramofon. 9: Operettelőadás.

Szombat.

BUDAPEST. 9.15: Hírek. 10: Egyházi zene és szentbeszéd a belvárosi plébánia templomból. Szentbeszédet mond P. Böle Kornél domokosrendi perjel. 11.15: Görög katolikus istentisztelet a Szegegyház-téri gör. kat. magyar plébánia templomból. Szentbeszédet mond Melles Emil apátplébános. Utána: Időjelzés, időjárásjelentés. Majd: A Városi Színház zenekarának hangversenye. Karnagy Donáth Jenő. Közreműködik Radnai Erzsébet operaezenész. 2: Gramofonhangverseny. 4: A Kisfaludy Társaság irodalmi délutánja. 5: Időjelzés, időjárásjelentés. Majd: A Weidinger szalonzenekar hangversenye. 6: Gellért Lajos és Ürmösy Anikó előadástje. 7: „Pete Lajos nótái”. Móriéz Pál előadása Rácz Béla cigányzenekarának közreműködésével. 8: Sport- és löversenyeredmények. 8.20: Operettészletek a m. kir. Operaház tagjaiból alakult zenekar előadásában. Kármán Gizzi és Somló József közreműködésével. Utána: Időjelzés, időjárásjelentés. Majd: Radics Józsa és cigányzenekarának hangversenye a Vadászkiirt-szállóból.

BÉCS. 11: Az 1. alsóausztriai gyalogezred zenekarának hangversenye. 1.05: A munkászeneegylet citerahangversenye. 1.50: Közvetítés a Karinthiai Kázelhöhebből a karinthiai országos birkozmérkőzésről. 2.45: Időjelzés, műsorolvasás. 3: Dunai utazások 100 évvel ezelőtt. 3.30: Bauer-zenekar. 6.30: A klasszikus és romantikus tájkép. 7: Bittner Emilia dalestje. — 7.30: Időjelzés, sport, műsorolvasás. 7.45: Csilei utirajz. 8.15: Az express és a riportázs. 8.50: Rybrant: Vasuti jelenet, rádiókecs. 9.10: Aversenke. Az öngyilkosok hidián, egyfelvonásos. 9.25: Időjárás, hírek. 9.45: A Korngold-jazz játéka.

POZSONY. 8.30: Gramofon. 10.30—12: Fürdőzene Trenesenteplitzből. 12.05: Déli zene. 9: Népszerű zenekari verseny.

PRÁGA. 7: Reggeli zene Kalsbadból. 8.30: Gramofon. 11: A 2. gyalogezred zenekarának játéka Podiebad-fürdőből. 5: Gramofon. 6: Rosar Annie bécsi szavalóművész előadása a szerelemről szóló versekből és prózai művekből, németül. Utána gramofon. 7: Az első nemzeti gárda zenekarának hangversenye a Lövész-szigetről. 8.25: A Weinberger-énekgyűjtemény előadása. 9: Pozsony. 1.20—12: Rádiófilm, vidám est.

Az összes iskolák

tan könyvei

Szász Lászlónál Hunyadi u. 1. (Városháztér)